

**UDRUGA GLUHIH I NAGLUHIH
DUBROVAČKO NERETVANSKE ŽUPANIJE**

20 000 DUBROVNIK, JOSIPA KOSORA br. 30

e-mail: udruga-gluhih@net.hr www.udrugagluhihdubrovnik.hr

Udruga gluhih i nagluhih Dubrovačko-neretvanske županije

tel./fax.: 020/332 – 690

matični broj 03390993 OIB 91068961972

žiro-račun kod OTP banke d.d. IBAN: HR10 2407000 1100022068

Predsjednik: dr. Ivo Jerković

Dopredsjednik: Vedran Kastrapeli

Tajnica: Stanka Grbić Vušić, ing.

Komunikacijski posrednik: Tajana Biškupić Andolšek

Radno vrijeme Udruge:

ponedjeljak - petak 8:00 – 16:00 sati

Radno vrijeme sa strankama

ponedjeljak – četvrtak 8:00 – 13:00 sati

petkom u zgradi Općine Župa dubrovačka

tel./fax.: 020/ 332 - 690

Glavna urednica:

Marijana Mijoč

Suradnici:

Stanka Grbić Vušić

Vedran Kastrapeli

Tajana Biškupić Andolšek

S A D R Ź A J:

1. Riječ urednice.....	str. 3.
2. Događanja u Udruzi	str. 4
2.1. Noć muzeja Konavala.....	str. 4.
2.2. Na mladima svijet i znakovi ostaju.....	str. 5.
2.3. Radionica o medijskoj pismenosti.....	str. 6.
2.4. Izlet u Sinj	str. 8.
2.5. Vidi kako Lokrum pere zube	str. 9.
2.6. Slavica	str. 10.
2.7. Obilježavanje Međunarodnog tjedna gluhih.....	str. 11
3. Zanimljivosti	str. 13.
3.1. Genetska terapija može izliječiti pojedine slučajeve gluhoće.....	str.13.
3.2. U Hrvatskoj je oko 19.000 gluhih ili nagluhih osoba.....	str.15.
3.3. Rim Tim Tagi Dim	str.16.
3.4. Educiranje.....	str.18.
3.5. Nevidljivi invaliditet – gluhi zakinuti novim pravilnikom	str. 20.
3.6. Glume da su gluhi, traže pomoć – čuvajte se prevaranata	str. 22.
4. Stvaralaštvo iz pera naših članova	str. 24.
4.1. Tempus fugit.....	str. 15
In memoriam Antun Toni Margaretić	str. 25.
5. Govorite li hrvatski znakovni jezik?	str. 26.

1. RIJEČ UREDNICE

Dragi naši čitatelji,

Ponosno vam predstavljam novi broj našeg Lista. U posljednje vrijeme smo postali prilično aktivni na društvenim mrežama (Facebook, Instagram), a u izradi je i nova, modernija web stranica. List ostaje za one koji, kao ja, vole da im papir šušti u rukama i da ih pisana riječ polako, stranicu po stranicu, osvaja.

Donosimo vam pregršt novosti i zanimljivosti, a bilo bi nam iznimno drago da se povratno javite i predložite nam nove teme o kojima želite znati više. Rubrika stvaralaštva naših članova otvorena je za sve, slobodno se javite i pošaljite nam svoje uratke.

Uživajte u čitanju i pratite nas na društvenim mrežama, vrijeme je da postanemo vidljivi.

Ugodno čitanje i vidimo se!

Marijana Mijoč

2. DOGAĐANJA U UDRUZI

2.1. Noć muzeja Konavala

Baš kao i svi drugi aspekti života, i kultura treba biti dostupna svima, bilo da sudjeluju u kulturnim izričajima ili im se samo izdaleka ili izbliza dive. Ovogodišnju Noć muzeja u Konavlima obilježila je još jedna inkluzija gluhih i nagluhih u svijet čujućih. Naime, predstavljen je vodič kroz Kuću Bukovac, u formi videozapisa u kojem djeca znakovnim jezikom opisuju bogati opus jednog od najpoznatijih i najznačajnijih hrvatskih slikara, Vlaha Bukovca. Naše članice i volonterke Brankica Jelavić i Ani Liban izdvojile su svoje dragocjeno vrijeme i znanje da bi podučile djecu znakovnom jeziku i time omogućile realizaciju ovog vrijednog i značajnog projekta.

Ako vas put nanese u Cavtat, bila bi šteta ne posjetiti Kuću Bukovac i uroniti u raskošnu likovnu povijest Hrvatske. Čak i ako niste nešto posebno skloni umjetnosti, izložba će vas oduševiti.

2.2. Na mladima svijet i znakovi ostaju

Povodom Međunarodnog tjedna gluhih i nagluhih, naša vrijedna volonterka Ani Liban je, po pozivu odgajateljica, posjetila dječji vrtić „Palčica“ i veselim vrtićarcima održala radionicu znakovnog jezika. Djeca su kao male spužvice, upijaju svijet oko sebe neviđenom brzinom i gotovo pa nikad nije prerano naučiti ih nečemu novom, pokazati da među nama žive ljudi koji, iako imaju neki hendikep, svejedno trebaju biti punopravni članovi našeg društva, i ako se u njega ne mogu posve uklopiti, moramo biti tu da im pomognemo.

Najvažniji i naj prepoznatljiviji dio identiteta gluhih osoba svakako je znakovni jezik i djeci je vrlo zanimljiv i zabavan. Čak bi se moglo reći da je prirodan način komunikacije na daljinu, ali i kad razgovaramo s nekim strancima i pokušavamo se sporazumjeti i rukama i nogama. Štoviše, znakovni jezik moguće je koristiti u komunikaciji s malom djecom koja još nisu progovorila.

Ani je djeci odznakovala dane u tjednu (ubaciti što još), a čak im je i neke omiljene dječje pjesme prevela na znakovni. Svima je bilo žao jednom kad je druženju došao kraj, ali nadamo se da će biti još prilike da onima na kojima ostaje svijet usadimo načela i vrijednosti koje će ih voditi dalje kroz život.

2.3. Radionica o medijskoj pismenosti

Dana 8. svibnja 2024. u prostorijama Udruge održala se radionica „Medijska pismenost“. Taj projekt provodi naš krovni Hrvatski savez gluhih i nagluhih, uz podršku Agencije za elektroničke medije, te putujući od grada do grada, od udruge do udruge, educiraju članove o zamkama koje se kriju na internetskim prostranstvima.

Internet je vrlo moćno oružje, služi za informiranje i komuniciranje, ali kao i u svim drugim sferama života, i tu se nalaze zli ljudi koji vas pokušavaju prevariti, najčešće da bi od toga imali imovinske koristi. Zato uvijek valja biti skeptičan i oprezan i ne nasjedati npr. na udvaranje uglednog neurokirurga koji se trenutno nalazi u nekoj ratnoj zoni i uskoro će mu trebati novac da se iz nje izvuče. Vrlo vjerojatno da osoba s druge strane neurokirurga u životu nije ni vidjela, u čak 90% slučajeva to su mladi Nigerijci koji se žele obogatiti bez puno truda.

Druga najčešća financijska prevara jest kupnja kriptovaluta, koje domaćim ljudima još nisu dovoljno poznate i mogu lako biti prevareni ako im se obećaju brda i doline.

U današnje vrijeme razvili su se mnogi alati za izradu fotografija i videozapisa uz pomoć umjetne inteligencije. Programi koji su dostupni običnim ljudima koji ne žele plaćati da bi se njima koristili nisu osobito opasni, na rezultatima se dosta dobro mogu uočiti greške koje upućuju na to da je slika ili video zapis krivotvorina. Alati koji se masno plaćaju daju rezultate koje je teško razlučiti od stvarnosti. Uglavnom posluže za plasiranje lažnih vijesti koje unose kaos među čovječanstvo. Dok se demantiraju od strane odgovornih i prozvanih, šteta je već počinjena. Kao što kaže poslovice: dok se istina probudi, laž je već stoput obletjela svijet.

Za sve vas koji se koristite internetom, molimo vas da budete oprezni, da ne odajete svoj identitet, ne ostavljate broj kartice, ne odgovarate na lažne poruke o dostavi paketa itd. Također, sve vijesti, pogotovo one koje zvuče predobro da bi bile istinite, treba provjeriti na više strana, da budete sigurni da je tome doista tako.

2.4. Izlet u Sinj

Dugogodišnja tradicija Udruge jest da članovi barem jednom godišnje odu na edukativno druženje van mjesta stanovanja. Ove godine izbor je pao na Sinj, grad koji je davne 1715. izborio pobjedu nad Turcima i na spomen te pobjede svake godine se održava nadaleko poznata Sinjska alka.

Krenulo se iz Dubrovnika u jutarnjim satima, do Sinja su bila tri sata vožnje, uz povremena kraća zaustavljanja. Naši su članovi obišli grad Sinj, uključujući i crkve i muzej, a ručak je bio organiziran u Seoskoj kući Dolina mira. U ugodnoj domaćinskoj atmosferi i uz odličnu hranu, vrijeme je brzo prošlo i trebalo je krenuti doma. Ostaju fotografije i ugodne uspomene, a naravno i nada da će se na proljeće organizirati novo druženje.

2.5. Vidi kako Lokrum pere zube

U Kazalištu Marina Držića je u sklopu projekta Integralno kazalište izvedena predstava "Vidi kako Lokrum pere zube" u režiji Paola Tišljarića, a prema istoimenom romanu **Ivane Lovrić Jović**. Predstava je premijerno izvedena 12. srpnja 2023. na Lokrumu u sklopu 74. Dubrovačkih ljetnih igara.

- Projekt Integralno kazalište provodi Udruga "Poseban prijatelj" Dubrovnik u partnerstvu s Centar UP2DATE i KMD-om, a u sklopu kojeg je izvedba bila prilagođena osobama s invaliditetom. Za slijepe osobe bila je omogućena audiodeskripcija putem slušalica, dok je za gluhe osobe na pozornici bio tumač znakovnog jezika. Uz navedeno bio je omogućen i prilagođen ulaz za osobe u invalidskim kolicima. Financijsku podršku za ovaj projekt dao je Grad Dubrovnik.

U predstavi igra **Irena Tereza Prpić** u ulozi Antice, **Sandra Lončarić** glumi njezinu majku Lunette, **Mirej Stanić** Antičina je none Anne, a **Anja Đurinović** kći Nuša, dok su **Perica Martinović**, **Nika Lasić**, **Boris Matić** te **Bojan Beribaka** članovi kora.

Uz redatelja Paola Tišljarića, u autorskom timu su dramaturginja **Marijana Fumić**, scenografkinja **Vesna Režić**, kostimografkinja **Ana Mikulić**, oblikovatelj svjetla **Marko Mijatović**, autor glazbe i oblikovatelj zvuka **Žarko Dragojević**, oblikovatelj video projekcija **Miran Brautović**, asistentica scenografkinje **Nikolina Kuzmić**, asistentica kostimografije **Petra Andrić**, suradnik za glazbu i obrade gitarskih songova **Bojan Beribaka** i inspicijentica **Anita Bubalo**. (Dubrovački vjesnik)

2.6. Slavica

Ovdje nije riječ o vašoj susjedi Slavici, već o revolucionarnoj internet platformi koja je tu da vam pomogne i promijeni život nabolje. Potrebni znaju koliko je teško doći do tumača u raznim službenim i manje službenim prilikama. Iznimno je teško uskladiti potrebe i mogućnosti. I upravo tu uskače platforma Slavica, namijenjena prevođenju znakovnog jezika na daljinu.

Slavica je dobila ime po našoj poznatoj gluhonijemoj slikarici Slavi Raškaj i stvorena je suradnjom Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih, Europskog socijalnog fonda i Digitas instituta. Nakon što obavite jednostavnu registraciju, na platformi možete zatražiti, odnosno rezervirati termin za tumača znakovnog jezika za koju god prigodu trebate. Usluga je besplatna i strogo se poštuje povjerljivost klijenta, a jedino što vam je potrebno jest računalo ili pametni mobitel, te širokopojasna veza, odnosno pristup internetu.

Slavica može uskočiti u mnogim situacijama, a ovdje su samo neke od njih:

- privatni online pozivi
- komunikacija u bolnicama ili liječničkim ordinacijama
- razgovori u ustanovama za zaštitu mentalnog zdravlja
- sastanci u policijskim postajama
- za potrebe škole financijskih institucija ili radnih mjesta
- u različitim okruženjima i situacijama.

Platformi možete pristupiti na adresi <https://slavica.com.hr/>

2.7. Obilježavanje Međunarodnog tjedna gluhih

Povodom ovogodišnjeg Međunarodnog tjedna gluhih i nagluhih osoba, naša Udruga organizirala je predstavljanje u javnosti. Tako smo u subotu, 28. rujna, od 10 do 12 sati, imali štand s promotivnim materijalima na jednoj od najljepših i najfrekventnijih šetnica u Dubrovniku, Uvali Lapad. Naglasak smo stavili na znakovni jezik, još nedovoljno poznat u javnosti. Naime, mnogi od zainteresiranih prolaznika nisu znali da je hrvatski znakovni jezik službeno priznat u Republici Hrvatskoj. Ipak, sa zanimanjem su pratili tihu, ali žustru i agilnu komunikaciju između naših izvornih govornika znakovnog jezika i komunikacijskih posrednika.

Predstavljanje Udruge i znakovnog jezika medijski su popratili dubrovački portali, ali i HRT, koji je snimio kratak prilog, emitiran u vijestima na HRT4 kanalu. Posebno su nas podržali i djelatnici turističke agencije TUI, na čelu s Kristinom Samac.

Udrugu podržavaju:
Grad Dubrovnik
 Dubrovačko-neretvanska
 županija

MEĐUNARODNI TJEDAN GLUHIH 2024

Tema ovogodišnjeg Međunarodnog tjedna gluhih kojeg obilježavaju organizacije gluhih širom svijeta pod pokroviteljstvom Svjetske federacije gluhih (WFD) je:

Podržimo pravo na uporabu znakovnog jezika gluhih

WORLD FEDERATION OF THE DEAF

Financijski podržava
 Nacionalna agencija za razvoj društvenog dijaloga

Udruga gluhih i nagluhih
 Dubrovačko-neretvanske županije

3. ZANIMLJIVOSTI

3.1. Genetska terapija može izliječiti pojedine slučajeve gluhoće

Malena **Opal Sandy** iz Oxfordshirea prva je pacijentica liječena u globalnom ispitivanju genske terapije koje pokazuje fantastične rezultate i najmlađe djetete koje je primilo ovakav tretman. Opal je rođena potpuno gluha zbog rijetkog genetskog stanja, slušne neuropatije uzrokovane prekidom živčanih impulsa koji putuju od unutarnjeg uha do mozga. Četiri tjedna nakon infuzije genske terapije u njeno desno uho, djevojčica je reagirala na zvuk, čak i s isključenim kohlearnim implantatom u lijevom uhu.

Malena **Opal Sandy** iz Oxfordshirea prva je pacijentica liječena u globalnom

ispitivanju genske terapije koje pokazuje fantastične rezultate i najmlađe djetete koje je primilo ovakav tretman. Opal je rođena potpuno gluha zbog rijetkog genetskog stanja, slušne neuropatije uzrokovane prekidom živčanih impulsa koji putuju od unutarnjeg uha do mozga. Četiri tjedna nakon infuzije genske terapije u njeno desno uho, djevojčica je reagirala na zvuk, čak i s isključenim kohlearnim implantatom u lijevom uhu.

Kliničari su primijetili stalno poboljšanje Opalinog sluha u tjednima nakon toga. U 24. tjednu potvrdili su da je Opal pokazivala skoro normalne razine sluha i liječenim uhom mogla je razaznati tihe zvukove poput šaputanja. Sada stara 18 mjeseci, ona može reagirati na glasove svojih roditelja i komunicirati riječi poput "tata" i "pa-pa".

Slušna neuropatija može biti posljedica varijacije u jednom genu, poznatom kao OTOF gen. Gen proizvodi protein koji se zove otoferlin, potreban kako bi omogućio unutarnjim dlačicama u uhu da komuniciraju sa slušnim živcem. Nekoliko desetaka tisuća ljudi diljem Europe gluho je zbog mutacije u OTOF genu.

Prije točno godinu dana započeto ispitivanje CHORD ima za cilj pokazati može li genska terapija omogućiti sluh djeci rođenoj sa slušnom neuropatijom. Djeca s varijacijom u genu OTOF često prolaze pregled novorođenčadi, jer stanice dlačica rade, ali ne komuniciraju sa živcem. To znači da se ovaj gubitak sluha obično ne otkriva dok djeca ne navrše dvije ili tri godine kad se počinje primjećivati kašnjenje u govoru. A to onda utječe na razvoj djeteta.

"Više od šezdeset godina nakon što je prvi put izumljen kohlearni implantat koji je s vremenom postao standard liječenja pacijenata s gubitkom sluha povezanim s OTOF-om, pokazali smo da bi genska terapija mogla pružiti kvalitetnu alternativu", kažu istraživači.

Opal je dobila infuziju koja je sadržavala bezopasni virus (AAV1). Radna kopija OTOF gena isporučuje se putem injekcije u pužnicu tijekom operacije pod općom anestezijom. Tijekom operacije, dok je Opal primala gensku terapiju u desnom uhu, u lijevo uho ugrađen joj je kohlearni implantat.

"Ovo je početak nove ere genskih terapija za unutarnje uho i mnoge vrste gubitka sluha", nadaju se kirurzi i neuroznanstvenici **Sveučilišta Cambridge** i tamošnje **Sveučilišne bolnice**. U ispitivanje su uključeni pacijenti iz SAD-a, Velike Britanije i Španjolske. Pacijenti u prvoj fazi studije primaju malu dozu na jedno uho. Dokaže li se sigurnost početne doze, u drugoj fazi koristile bi se veće doze genske terapije samo u jednom uhu, dok bi se u trećoj genska terapija provodila u oba uha. Kontrolni pregledi nastaviti će se pet godina kako bi se proučili svi efekti terapije.

Bug.hr

3.2. U Hrvatskoj je oko 19.000 gluhih ili nagluhih osoba

Dana 4. ožujka obilježava se Svjetski dan sluha. U svijetu između 450 i 500 milijuna osoba ima neku vrstu oštećenja, a u Hrvatskoj je oko 19 tisuća gluhih ili nagluhih. Komunikacijska barijera stvara im velike teškoće u svakodnevnom životu pa se na taj dan želi podignuti svijest o njihovim problemima, ali i upozoriti na važnost prevencije gubitka sluha.

- Puno je stvari koje trebamo napraviti, odnosno poboljšati, kako bi poboljšali kvalitetu života gluhih i nagluhih osoba, ali važno je znati da gluhe osobe ne koriste samo znakovni jezik, postoje i drugi sustavi komunikacije koji koriste i mi zapravo želimo proširiti i osvijestiti širu javnost da mi gluhe osobe postojimo, želimo ih osvijestiti o našim teškoćama i kako bi se društvo prilagodilo nama, rekla je **Dijana Vincek**, predsjednica Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih.

U Hrvatskoj je zaposleno tek oko 90 komunikacijskih posrednika. Zato je napravljena internetska platforma "Slavica" koja bi trebala olakšati komunikaciju, a trenutačno je koristi stotinjak ljudi.

A sve više ljudi izloženo je opasnosti od oštećenja sluha.

- Računa se da će do 2050. biti negdje 700 milijuna ljudi globalno koji imaju potrebu za rehabilitacijom sluha, rekao je **Luka Bonetti**, izvanredni profesor na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu.

Stoga je važno boriti se protiv stigme nošenja slušnog aparata. Danas su dostupna bolja i modernija pomagala koja mnogo znače osobama s oštećenim sluhom.

Oštećenja sluha često se javljaju u starijoj životnoj dobi, pa je potrebno potražiti liječničku pomoć već kod prvih simptoma.

Hrt.hr

3.3. Rim Tim Tagi Dim

Ajde, ajde, priznajte... I vi ste, baš kao i ja, onaj tjedan kad je bio Eurosong, izvadili sve svoje miljeiće i poredali ih po kući. Možda ste ih i fotografirali i objavili na društvenim mrežama. Svaka čast, rijetko smo kad bili tako ujedinjeni u podršci našem mladom pjevaču Marku Purišiću, poznatijem pod svojim scenskim imenom Baby Lasagna. Bilo je to jedno pozitivno ludilo kojeg se rado sjećam, a osim miljea i mačaka koje smo nemilice fotografirali i objavljivali, u živom sjećanju mi je ostao oglas jedne online trgovine koja je svim kupcima pelena poklanjala i paket lazanja.

Svi smo se nadali pobjedi, i iako nije pobijedio, Baby Lasagna je osvojio i drugo mjesto i srca čitave Europe. No, našao se u žiži javnosti zbog navodnog pokazivanja sotonističkih simbola. Novinari su odlučili provjeriti priču i dokučiti značenje ispruženog palca, kažiprsta i malog prsta. Nisu rogov, kao što bi mnogi od nas ishitreno zaključili. Naime, kao što kaže gospođa Ružica Višnjić, predsjednica Udruge osoba oštećenog sluha Iz Vinkovaca, riječ je o znaku za ljubav u međunarodnom znakovnom jeziku. Saznali smo da je znak koji pokazuje

Na portalu vinkulja.hr kažu:

Baby Lasagna znak koji na međunarodnom znakovnom jeziku predstavlja znak za ljubav, za nešto pozitivno, nešto dobro. Tri ispružena prsta predstavljaju slova I, L i Y, početnu frazu od "I LOVE YOU". Međunarodni znakovni jezik je jezik koji je univerzalan, kojim se koriste gluhe osobe pri komunikaciji na međunarodnoj razini, dok svaka država ima znakovni jezik poseban baš za tu državu. Kod znakovnog jezika je jako važan položaj tijela, položaj ruku, prstiju, izraz lica. Da je Baby Lasagna pokazao ispružen kažiprst i mali prst, a palcem držao savijen srednji prst i prstenjak značenje izraza bi bilo potpuno drugačije, to je znak koji predstavlja rogove, odnosno predstavlja nešto loše i postoji itekakva razlika između ova dva navedena znaka.

Spomenimo i to da se i papa Franjo našao na udaru kritika zbog korištenja znaka kojim se publici obraća Baby Lasagna, naime i njega su optužili da se koristi sotonističkim znakovima.

3.4. Educiranje

Ljudi s bilo kojom vrstom invaliditeta teže da budu kao i ostali ljudi. Ne uvijek u smislu da se žele jednog jutra probuditi posve zdravi, većina osoba s invaliditetom prihvaća svoje stanje i ograničenja i razvijaju se u drugim smjerovima. No žele da budu u potpunosti uključeni u svijet oko sebe i imaju društveni život. Žele da ne budu uvijek oni ti koji se prilagođavaju svijetu, već da se i svijet prilagođava njima. U uređenim društvima vidjet ćete osobe s invaliditetom kako normalno funkcioniraju, rade, šetaju, druže se itd. Kod nas su, nažalost, još uvijek na margini, iako ima određenih pomaka nabolje. Istini za volju, naš Grad, izgrađen na padinama Srđa i okolnim brežuljcima, nije idealan za osobe s tjelesnim invaliditetom jer u strmom i skučenom prostoru nije lako izgraditi potrebnu infrastrukturu za kretanje takvih osoba.

Gluhi i nagluhi suočavaju se s još i većim problemima jer je njihov invaliditet na prvi pogled nevidljiv. Vrlo često zbog nesnalaženja i nerazumijevanja govora, ljudi ishitreno proglašavaju gluhe glupima. Zadaća naše Udruge, kao i krovnog Saveza je, osim zaštite prava gluhih i nagluhih osoba, konstantno educiranje čujuće okoline i njihovo senzibiliranje prema gluhima. Članovi i zaposlenici Udruge su u proteklih godinu dana održali edukacije o pristupu gluhim osobama i kratke tečajeve hrvatskog znakovnog jezika službenicima policije, vatrogascima, kao i zaposlenicima javnog gradskog prijevoza Libertas, koji su svakodnevno u kontaktu s stotinama, ako ne i tisućama osoba.

U nastavku prenosimo iz Dubrovačkog vjesnika:

Prepoznavši važnost i potrebu poznavanja jezika, ophođenja te komunikacijskih vještina u obavljanju svoje djelatnosti, Libertas Dubrovnik je u suradnji s Hrvatskim savezom gluhih i nagluhih Zagreb i Udrugom gluhih i nagluhih Dubrovnik, pokrenuo višetjedno osposobljavanje svojih djelatnika koji su u svakodnevnom kontaktu s korisnicima usluga prijevoza.

Uručivanjem diploma polaznicama i polaznicima završen je temeljni dio obuke hrvatskog znakovnog jezika te su polaznice i polaznici osposobljeni za komunikaciju za korisnicima usluga koji komuniciraju na hrvatskom znakovnom jeziku, što će doprinijeti, kako kvaliteti pružanja usluga, tako i razumijevanju potreba svih korisnika.

Riječ je o nastavku projekta obrazovanja kadrova Libertasa, koji za cilj ima podizanje razine kvalitete usluga koje utječu na ukupan turistički proizvod i destinaciju.

3.5. Nevidljivi invaliditet - gluhi zakinuti novim pravilnikom

Sami po sebi već su ranjiva skupina i od države se očekivalo da im pomogne, ali dogodilo se upravo suprotno. U sjeni koronavirusa ostali su zakinuti za svoja prava. A njihova sudbina može se dogoditi svakomu od nas. U "Labirintu" pod naslovom "Dajmo im da čuju" scenaristica i novinarka Nataša Ledić Grgurić javnosti je približila probleme osoba oštećena sluha.

Gluhoća je kod **Ivone Ivanić** nasljedna s očeve strane. Majka joj je oglušila od meningitisa. Gluhi su joj i brat i sestra, a ne čuje ni njezin sin. Voli svoj posao, a komunicira čitajući s usana i s pomoću slušnih aparata.

Upravo o dostupnosti aparata, njihovoj kvaliteti i tome što oni znače za kvalitetu života osoba oštećena sluha, a kako u tome sudjeluje Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, govori ova emisija "Labirinta".

- Mi nismo gluhonijemi. Imamo svoj jezik, imamo znakovni jezik. Imamo način komunikacije. Želimo osvijestiti širu javnost da je ispravan termin gluhi i nagluhi, ističe **Dijana Vincek**, predsjednica Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih.

Novi pravilnik o ortopedskim pomagalicama problem je za gluhe i nagluhe osobe jer su u njemu izostavljene za njih važne stvari. Jedno pomagalo, slušni aparat, prije je država subvencionirala 2800 kuna, a prema novom pravilniku sada je to smanjeno na 199 eura (ili oko 1500 kn).

Dijana Vincek misli da je to vrlo loše, posebno za djecu koja kada ostanu bez sluha dobivaju aparate loše kvalitete zato što roditelji ne mogu nadoplatiti za kvalitetnije.

- Mi želimo dati gluhoj djeci dobru ranu intervenciju, dobru rehabilitaciju, a to se ne može omogućiti ako nemaju dobre kvalitetne aparate, kaže.

Dodaje da su često potrebna dva aparata, pa je to dvostruki trošak. Ljudi ili podignu kredit ili uzmu ono što mogu platiti.

Ivona Ivanić s dva slušna aparata funkcionira mnogo bolje nego prije, posebno zato što se radi o aparatima koji nisu jeftini. Sama je morala nadoplatiti 17.000 kuna.

- Kreditom sam uspjela platiti aparat. Prvi put kada sam počela nositi dva aparata, omogućio mi ih je poslodavac. Došla sam ga pitati je li moguće da mi on pomogne u ostatku plaćanja. Odmah je pristao, ispričala je Ivona Ivanić.

Mato Tadić sada ima 100-postotno oštećenje sluha, a slušni aparat počeo je nositi kad je imao četiri godine. Sada nosi dva slušna aparata, kaže neke srednje kvalitete jer financijski nije mogao bolje. Po aparatu je dao oko 7000 kn, a HZZO je pokrio 1500 kn, morao je doplatiti za tu srednju klasu.

Nakon pet godina vidi da kvaliteta pada i smatra da je sedam godina, koliko prema Pravilniku o ortopedskim pomagalicama mora čekati da bi dobio subvenciju HZZO-a, predugo. Noviji, digitalni aparati imaju prednosti, ali i mane. Kaže, preosjetljivi su i mali pomak ih poremeti. Već nakon tri godine osjeti se da kvaliteta zvučnika opada.

Slušne aparate nosi i njegovo dvoje djece.

- Prosječni, ali osnovni model slušnog aparata stoji oko 1000 eura, srednji bi bio 9-10 tisuća kuna, teško mi je u eurima reći, a najbolji idu i do 32.000 kuna, kaže **Veselka Tadić Rajić**.

Kaže da se s pomoću aparata srednje kvalitete, kakve nose njezina djeca, teško može čuti, npr., zvuk kiše, a dijete koje ima slušni aparat od 1500 kn u kazalištu ili kinu ništa ne čuje i ne razumije, tvrdi.

- I mi s ovom srednjom klasom moramo sjediti u prvom redu da bi oni mogli razumjeti. Trude se, nije to idealno, ali mogu normalno funkcionirati u društvu. Sigurna je da djeca s najjeftinijim aparatićima to ne mogu.

Osim što je smanjena subvencija, za sve aparatiće produljeno je vrijeme korištenja. Prije su se gluhe osobe mogle javiti svakih pet godina, sada se svakih sedam godina mogu javiti i tražiti novi aparatić.

- U međuvremenu, ako se nešto s aparatićem dogodi, moramo sami nadoplatiti ili kupiti novi, rekla je Dijana Vincek, predsjednica Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih.

Rok od sedam godina za novi aparatić svakako je predug jer, kako kaže Veselka Tadić Rajić, danas se aparatići, kao i mobiteli, stalno mijenjaju pa je teško doći do dijelova.

- Iako garantiraju da će imati dijelove, to nije tako i dogodi se da jednostavno ne možete popraviti aparatić, kaže.

Kada bi morali zamijeniti aparatiće za njih troje, kćer, sina i supruga, a svima želi barem srednju klasu, morali bi nadoplatiti najmanje 6000 eura.

- Nakon tri godine aparatić se već počeo kvariti, kaže njezin suprug Mato. Dodaje da se morao više truditi, ali jasno mu je da to više nije dobro.

- Radi on, ali nisam zadovoljan. Nisam zadovoljan jer ne vjerujem. Može on promijeniti slušalicu, ali glavni dijelovi, drugi, nisu dobri. Nisam stručnjak za takve stvari, ali znam da to više nije to. Vidim razliku, kaže.

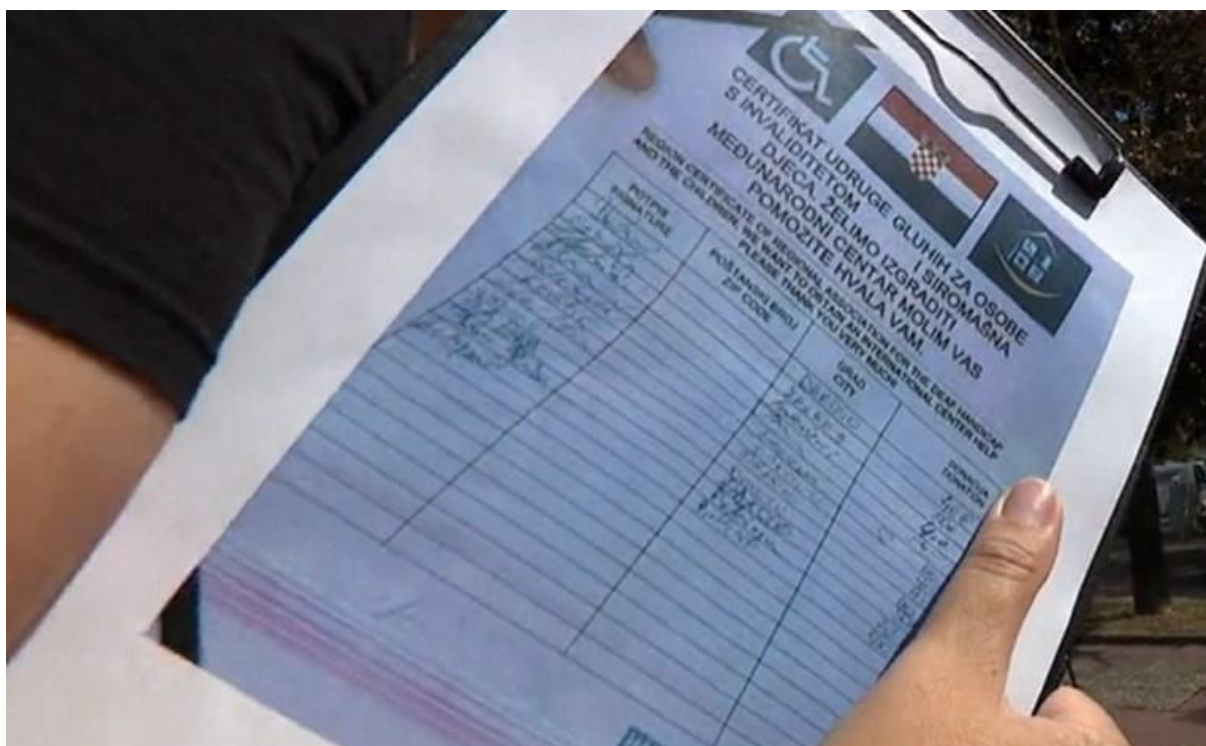
Djeca do 18. godine imaju pravo na besplatne baterije za slušne aparatiće, a odrasli, stariji od 18 godina nemaju to pravo i moraju ih sami kupovati.

- To je loše jer nakon 18. godine mnoga gluha djeca odlaze na studij i teško im je kupovati baterije nužne da bi pratili predavanja i kako bi mogli biti uključeni u svakodnevne aktivnosti, ističe Dijana Vincek.

- Mi gluhi smo nevidljivi, odnosno imamo nevidljiviji invaliditet. Uvijek se misli, pa dobro gluhima, što gluhima treba, što vi zapravo hoćete... Ali kako biste vi sad napravili intervju i komunicirali sa mnom da nema prevoditelja, da nema prevoditeljice s nama, upitala je predsjednica Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih.

(hrt.hr)

3.6. Glume da su gluhi, traže pomoć – čuvajte se prevaranata

Prevaranti, koji se lažno predstavljaju kao gluhe osobe, sve češće prilaze ljudima na frekventnim mjestima kao što su trgovački centri, bolnice, kolodvori i parkirališta. Cilj im je izvući novac od prolaznika pretvarajući se da prikupljaju donacije za humanitarne svrhe poput pomoći osobama s invaliditetom ili zlostavljanoj djeci.

U pravilu s formularom u rukama, prilaze prolaznicima i traže potpisivanje peticije, ali i donaciju. Deset, dvadeset, trideset eura. Minimalni iznos donacije jasno je naveden na dnu formulara, piše Provjereno.

Dijana Vincek, predsjednica Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih, poručuje – oni ništa ne skupljaju na taj način. Ali dojave građana, kažu, redovito primaju. "Hrvatski savez gluhih i nagluhih već se godinama susreće s takvim načinom prevare. Mi dobijemo dojavu najmanje jedanput tjedno, a nekada čak i više puta tjedno", kaže Dijana Vincek.

U potragu za ljudima koji se očito lažno predstavljaju kao gluhe i nagluhe osobe uputila se ekipa Provjerenog. Danima su obilazili sve lokacije na kojima bi ih mogli pronaći, ali bezuspješno. Sve do jedne subote, kada su na parkiralištu supermarketa snimili ženu kako s papirom u rukama prilazi ljudima i gestikulira.

Pratili su je, a onda ih je zaustavila. Na papiru koji je nosila stajalo je da "Nacionalna udruga za gluhe i tjelesno potlačene ljude želi otvoriti međunarodni centar".

Na komentar novinarkе da traženih 20 eura donacije nije malo žena je gestikulirala broj pet, tražeći manji iznos. Očito da je primjedbę itekako čula i razumjela. Na komentar novinarkе da to što radi ne smije raditi žena je odustala od uvjeravanja i dala se u bijeg.

Gotovo identičan scenarij i šest mjeseci ranije u Splitu. Novinarke Dalmatinskog portala satima su pratile dvije žene koje su po centru Splita na dobro poznat način tražile donacije.

Novinarke su zabilježile situaciju gdje je prevarantica pokušala uvjeriti stariju ženu da donira novac. Hineći da ne čuje i ne priča, žena je gestama pokušavala dobiti potpis i traženu donaciju. Na traženje da predoči dozvolu prevarantica se dala u bijeg i nakon nekoliko metara od gluhe osobe postala čujuća.

Prema dojavama stanovnika, iste prevare se događaju u Đakovu, Bjelovaru, Zaprešiću, na Hvaru...

U Registru udruga Republike Hrvatske ne postoji nijedna udruga s nazivom navedenim u zaglavlju papira koji su nosile, ali gotovo identičan papir kružio je godinama češkom metropolom. Samo promijene zastavu zemlje u kojoj operiraju. U Francuskoj koriste francusku, u Češkoj češku, a u Hrvatskoj hrvatsku zastavu.

Janek je polovica dvojca viralno znanih kao Honest Guide, tj. online vodiča namijenjenog svim turistima i posjetiteljima Praga i Češke koji ne žele biti prevareni ili nasamareni. On i Honza su novinari i više od deset godina razotkrivaju te na društvenim mrežama objavljuju prevarante.

"Nitko na njih ne obraća pozornost, a ja se volim staviti u poziciju turista. Primijetili smo te male prevare i trikove i tako smo ih odlučili snimati i objavlјivati na internetu", objašnjava Janek, jedan od osnivača Honest Guidea.

Tako i ovaj, kako kaže Janek, jedan od najstarijih trikova ikada, koji ne cilja samo na turiste. Već ih neko vrijeme, kaže, nisu vidjeli po Pragu, ali od svojih pratitelja dobivaju informacije da su itekako aktivni u drugim češkim gradovima. Sami su ih sreli i ovo ljeto u Parizu.

"Nema pravila jesu li to muškarci ili žene. U Parizu su to uglavnom bile žene, obično mlade. Izgleda da im tako ljudi lakše daju novac. Po onome što ja znam, ali nisam u potpunosti siguran, to su obično državljani Rumunjske ili Bugarske", dodaje Janek.

"Obavještavamo Vas kako je na području PU istarske u posljednje dvije godine policija postupala prema 11 osoba koje su se lažno predstavljale da prikupljaju novac za osobe s oštećenjima sluha. Sve osobe bile su rumunjski državljani, a policija je protiv njih pokrenula prekršajni postupak zbog počinjenja prekršaja iz članka 11. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira", rekli su iz policije.

Zbog istog prekršaja od početka 2023. godine na području Splita evidentirano je pet ovakvih slučajeva, sve strani državljani. Na području PU osječko-baranjske u istom vremenskom periodu zaprimljeno je 17 dojava građana, a u njih tri utvrđeni su počinitelji.

Za taj prekršaj osobe je moguće kazniti novčanom kaznom od 20 do 100 eura ili kaznom zatvora do 30 dana. (index.hr)

4. STVARALAŠTVO IZ PERA NAŠIH ČLANOVA

4.1. Tempus fugit

Vrijeme leti. Ne mislim pritom toliko na sate i dane, iako se nekad i te kazaljke vrte kao kad bi na kazetofonima pritisnuli Fast Forward i dan mi prekratko traje a da bih napravila sve ono što sam zamislila. Nekad, pak, vrijeme presporo prolazi, pogotovo kad sam za špaherom i kuham. To se razvuče kao vječnost, ali moramo jesti, volimo jesti i nekako to pregrmim. Muž je na dijeti, njemu posebno kuham, mjerim u gramima i miligramima, pa dok se tikvica i batat krčkaju, bjesnim na njegovu nutricionistinju. Misli na njega, ali ne misli na mene, ko da me lancem vezala u kuhinji, nema mrdanja, samo relacija špaher – frižider i obratno.

Vrijeme i godine lete. Toga postajem sve svjesnija, ne samo dok gledam svoje dečke kako rastu i taman su sad usred puberteta, tako da se u našem domu odvijaju epske bitke riječima. Pokušavam ih dovesti u red, a oni me pokušavaju izvesti iz takta. Uspijeva im, ali uspije nekad i meni da im ponešto usadim u te pametne ali hormonima sluđene glavice. Uvečer, kad sve utihne i kad svi zaspu, i djeca, i muž i baba i pas, na putu da se i ja srušim u krevet i odspavam umor kojeg sam pošteno zaradila, naletim na samu sebe u ogledalu i zaprepastim se.

Zar je moguće da sam ja ta sredovječna gospođa u odrazu? Kako je to moguće kad je moj mozak još uvijek zaglavljen u mladosti? Godine prolaze, ali ta me neka zrelost i mudrost koja navodno stupa na snagu kad ti broj godina prijeđe broj cipela uporno zaobilazi. Kako je moguće da mi je kosa gotovo sva sijeda, a ja se još kao dijete veselim sitnicama, knjizi, čokoladi, golemim kumulonimbusima koji vire iza brda? Iako sam više od tri desetljeća starija od svoje djece, za razliku od moje majke koja me je rodila s dvadeset i nekom, osjećam se bliža njima nego njoj. Ne mogu reći da je ne razumijem, ali daleko bolje razumijem njih, njihove želje i čežnje, njihovu nevinost, ali i lukavštinu kojom me pokušavaju preveslati da bude po njihovom. Trudim se polako ih uvesti u život odraslih i usaditi im osjećaj odgovornosti, ali ne propuštam priliku da im pokažem čemu se sve mogu veseliti. Želim da jure velike ciljeve, ali i da se zaustave kad god mogu i uživaju u lijepom danu, mirisu cvijeća, palačinkama, mom zagrljaju...

Vrijeme leti. Malčice sam izgubila korak u praćenju novotarija i počinjem se držati iskušanih, dobro poznatih stvari. Više ne znam najnovije hitove s top lista. Idem u Konzum da tamo plešem među policama na dobre stare pjesme poput „Ice, ice baby“ kojoj i dan danas znam svaku riječ kao da je jučer objavljena, a ne prije 34 godine. Ni novi filmovi me toliko ne privlače. Počinjem se više veseliti tabletama za suđericu u pola cijene negoli novom albumu mog omiljenog pjevača. A s druge strane, na mobitelu igram Dragon City i bolja sam od svoje djece.

Ostala sam nekako zarobljena u sredini, između nekad i sad, premještam se u mislima iz vremena u vrijeme, kako želim i kako mi odgovara. Pomirit ću se i s tim da postajem osoba kojoj se svi osim vozača dižu u autobusu, sve dokle god mi je duh vedar i mlad. Veselit ću se svakom danu, zraci sunca i kapljici kiše, živjeti istih i mirno, ali svejedno punim plućima. Smijati ću se svakoj šali. Čuvati ljubav i prijateljstva, otjerati svo zlo što dalje od sebe i svojih. Nadam se samo da će me zdravlje poslužiti i da ni za čim neću žaliti.

IN MEMORIAM

Antun Toni Margaretić
(1933 - 2024.)

Ovog nas je ljeta u 92. godini napustio gospodar Antun Toni Margaretić, dugogodišnji istaknuti član Udruge i Izvršnog odbora. Diplomirao je ekonomiju i dugi niz godina vodio poslovnice banke, a bavio se i sportskim novinarstvom. Bio je veliki ljubitelj vaterpola i strastveni navijač Juga, te je neko vrijeme bio i član uprave VK Jug. Uza sve to, bio je i vrstan slikar, po čemu ga mi mlađi članovi Udruge najviše i pamtimo, strpljivim i odmjerenim potezima kista i žarkim bojama stvarao je svoja remek djela, pitome i realistične pejzaže od kojih neki krase prostorije naše Udruge.

Počivajte u miru, dobri naš gospodar, uvijek ćemo Vas se rado sjećati, Vaše blagosti i odmjerenosti, i podrške koju ste nam nesebično pružali.

5. GOVORITE LI HRVATSKI ZNAKOVNI JEZIK?

**UDRUGA GLUHIH I NAGLUHIH
DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE**

UPIŠI SE NA
TEČAJ
**HRVATSKOGA
ZNAKOVNOG JEZIKA**

**B
E
S
P
L
A
T
N
O**

 DODI	 NAUČITI
 HRVATSKI	 ZNAKOVNI JEZIK

**B
E
S
P
L
A
T
N
O**

INFO I PRIJAVE NA TEL: 091 9089928

SAVJETOVALIŠTE – INFORMACIJSKI CENTAR

voditeljica: dipl. defektolog Dušica Šutalo

č e t v r t k o m o d 18,00 d o 20,00 sati

- rana psihosocijalna podrška roditeljima i članovima obitelji osoba sa invaliditetom,
- edukacija, potpora i osnaživanje osoba sa oštećenim sluhom i članova obitelji,
- upoznavanje sa mrežom specijaliziranih ustanova i institucija koje provode rehabilitaciju i liječenje, skrb, obrazovanje,.....i stručna pomoć u izboru,
- upoznavanje sa pravima svih sustava skrbi za osobe sa oštećenim sluhom i osoba sa invaliditetom. Upoznavanje sa povlasticama u mogućnostima poboljšanja kvalitete života.

U S L U G E S U B E S P L A T N E !

TEČAJ UČENJA HRVATSKOG ZNAKOVNOG JEZIKA

svakog ponedjeljka i srijede u
prostoriji Udruge u 17,00 sati

voditeljica: Mirjana Juriša

izvoditelj: Vedran Kastrapeli

TEČAJ JE BESPLATAN!

PARTNERI U PROVOĐENJU PROGRAMA I PROJEKATA UDRUGE u 2024. godini

- Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike
 - www.mrosp.gov.hr
- Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva
 - www.zaklada.civilnodrustvo.hr
- Grad Dubrovnik
 - www.dubrovnik.hr
- Dubrovačko-neretvanska županija
 - www.edubrovnik.org
- Općina Župa dubrovačka
 - www.zupa-dubrovacka.hr
- Općina Blato
 - www.blato.hr
- Turistička zajednica grada Dubrovnika
 - www.tzdubrovnik.hr
- Lučka uprava Dubrovnik
 - <https://www.portdubrovnik.hr/>
- Donacije građana/članova Udruge